

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินความสูญเสียทางรายได้จากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจ และความสูญเสียทางรายได้ ด้านทุนมนุษย์ที่เป็นมูลค่าเงิน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หลังเหตุการณ์ความไม่สงบ และเพื่อประเมินค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากมูลค่ารายได้ (ผลผลิต) ที่สูญเสียการทำงานของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และอพยพจากเหตุการณ์ความไม่สงบ โดยคำนวณการสูญเสียทุนมนุษย์เป็นมูลค่าตัวเงิน

ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วยจังหวัดที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยเลือกด้านการผลิตที่มีสัดส่วนร้อยละเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัดที่แท้จริงในเกณฑ์สูง และมีอัตราการเติบโต ลักษณะหดตัว และชะลอตัว เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และเก็บข้อมูลจากประชาชนทุกสาขาอาชีพ ซึ่งเป็นผู้สูญเสียชีวิต บาดเจ็บและอพยพจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เพื่อประเมินความสูญเสียทางรายได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้การวิจัยเชิงบรรยาย หรือการวิจัยเชิงพรรณนา บรรยายผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริง และอัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริง ด้วยรูปแบบการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม ลักษณะวิเคราะห์แนวโน้มวิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของข้อมูลทุกมิติที่เก็บรวบรวม และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรว่า มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และมีทิศทางความสัมพันธ์อย่างไร

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากมูลค่ารายได้ (ผลผลิต) ในรูปของการสูญเสียจำนวนวันทำงานที่สูญเสีย และจำนวนวันทำงานสูญเสียเทียบเท่าที่สูญเสียตลอดอายุการทำงานของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และอพยพจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อมูลที่ใช้วิจัย ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องแบบอนุกรมเวลา ในระหว่างปี พ.ศ. 2545-2548 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัดและใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และอพยพจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2549 โดยเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่าการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงภาคใต้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2546 เป็นต้นมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.7 และ 5.7 ตามลำดับ จนหลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นต้นมา ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลให้อัตราการเพิ่มลดลงตามลำดับ โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.4 ในปี พ.ศ. 2547 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หลังเกิดเหตุการณ์มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้วยอัตราการเพิ่มที่ชะลอตัวอย่างชัดเจน โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.8 และ 5.9 ในปี พ.ศ. 2545 และ 2546 ตามลำดับ และเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ 1.4 ในปี พ.ศ. 2547

การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงของภาคการผลิตต่างๆ ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้หลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ จากผลของการวิจัยพบว่าภาคการผลิตที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงและได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนจากเหตุการณ์ฯ ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการก่อสร้าง และภาคบริการด้านโรงแรมและภัตตาคาร ภาคการเกษตร รายละเอียดตามตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริง ณ ราคาปีฐาน พ.ศ.2531

หน่วย : เปอร์เซ็นต์

ภาคการผลิต	จังหวัด	2545	2546	2547	2548
ภาคการเกษตร	ปัตตานี	4	(4)	2	(2)
	ยะลา	3	5	(4)	(9)
	นราธิวาส	2	3	(1)	(2)
ภาคอุตสาหกรรม	ปัตตานี	(7)	(7)	(3)	2
	ยะลา	(3)	4	(8)	3
	นราธิวาส	(1)	(0)	(7)	1
ภาคการก่อสร้าง	ปัตตานี	32	3	23	(6)
	ยะลา	27	31	(12)	3
	นราธิวาส	32	17	(6)	(5)
ภาคการบริการด้าน โรงแรมและ	ปัตตานี	51	3	(21)	2
	ยะลา	25	2	(11)	0
ภัตตาคาร	นราธิวาส	(38)	(5)	(27)	1

ที่มา : ตาราง 4.5 4.6 4.7 4.8

หมายเหตุ : () หมายถึง อัตราการขยายตัวติดลบ

ผลการประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจ โดยวัดมูลค่ารายได้ (ผลผลิต) ที่สูญเสียของผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2547-2549 จังหวัดปัตตานี จำนวน 440,243,619.- บาท คิดเป็นร้อยละ 1.30 ของ RGPP ของจังหวัด จังหวัดยะลา จำนวน 314,140,468.-บาท คิดเป็นร้อยละ 1.22 ของ RGPP จังหวัดนราธิวาส จำนวน 397,236,333.- บาท คิดเป็นร้อยละ 1.17 ของ RGPP รวม 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 1,151,620,420.- บาท คิดเป็นร้อยละ 1.23 ของ RGTPP จังหวัดที่มีผู้สูญเสียชีวิตสูงสุด คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดที่ได้รับบาดเจ็บสูงสุด คือ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดที่ได้รับความสูญเสียคิดเป็นมูลค่ารายได้สูงสุด คือ จังหวัดปัตตานี

ความสูญเสียด้านรายได้จากการเสียชีวิตของบุคคลหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลหนึ่ง คิดเป็นมูลค่ารายได้ (ผลผลิต) ที่สูญเสียของผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2547-2549 จำนวน 17,912,375.- บาท

ความสูญเสียด้านรายได้ของผู้ซึ่งต้องอพยพออกจากพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2549 โดยการอพยพของบุคคลหนึ่งได้ส่งผลทำให้เกิดความสูญเสียรายได้ (ผลผลิต) ในอนาคตที่ควรจะเกิดขึ้นในพื้นที่ต่อปี จำนวน 18,236,031,450.- บาท

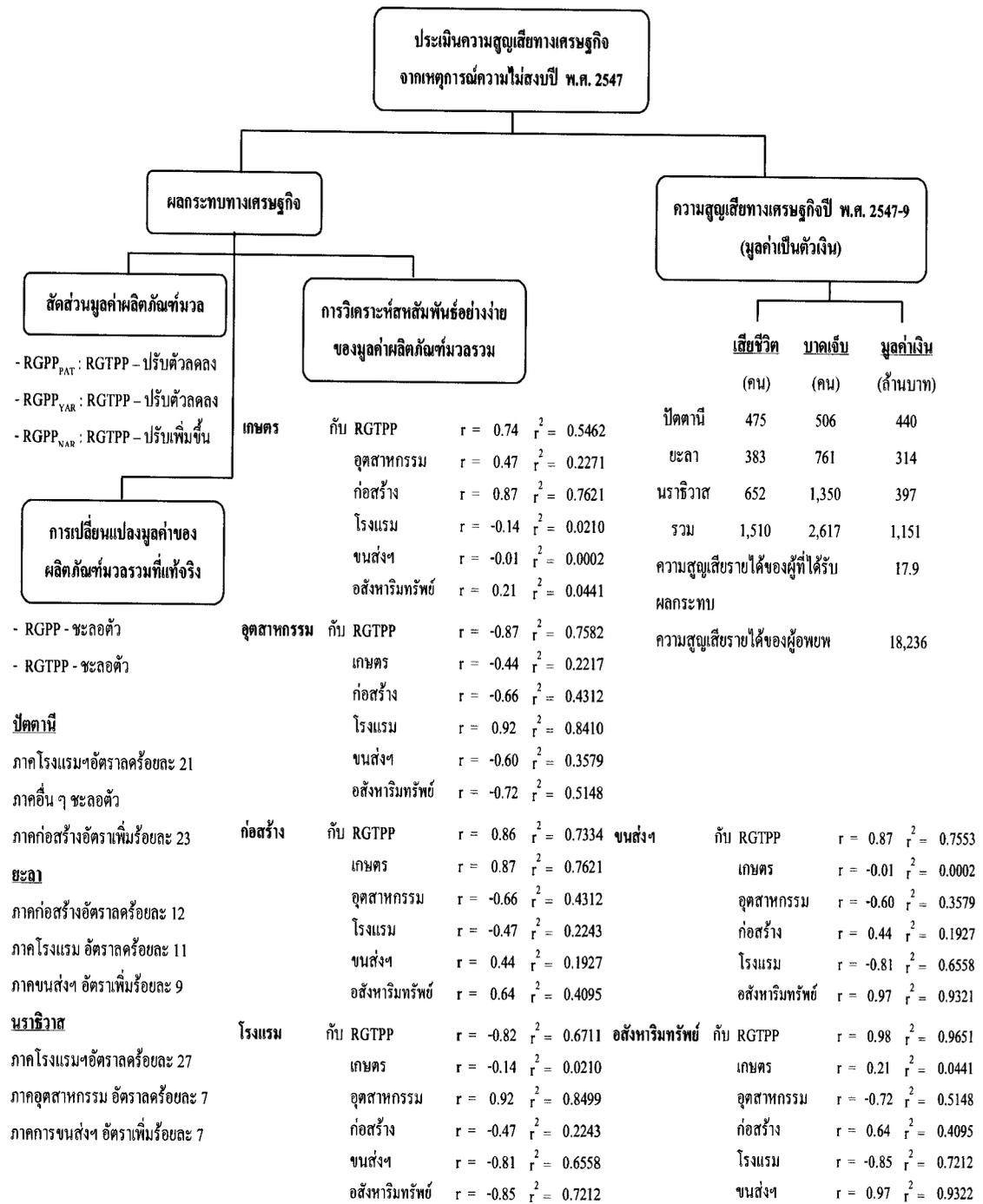
จากผลการประเมินความสูญเสียพบว่า มูลค่ารายได้ที่สูญเสียเป็นมูลค่าตัวเงินของผู้อพยพ (18,236.- ล้านบาท) มีค่ามากกว่า มูลค่าเงินในรูปการสูญเสียรายได้ของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ (1,151.- ล้านบาท) และความสูญเสียด้านรายได้จากการเสียชีวิตของบุคคลหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคลหนึ่ง (17.- ล้านบาท) คิดเป็นอัตราส่วน 15 : 1

นอกเหนือจากการสูญเสียรายได้ (ผลผลิต) ที่สูญเสียของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และผู้อพยพแล้ว ผลจากเหตุการณ์ความไม่สงบฯ สภาพพื้นที่ไม่เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บรรยากาศของการลงทุนไม่เอื้ออำนวย ไม่สามารถเชิญชวนให้เกิดการลงทุน ภาคการผลิตต่างๆ ไม่สามารถใช้ปัจจัยการผลิต (แรงงาน ทูณ วัตถุดิบ และเงินลงทุน) และดำเนินการผลิตอย่างเต็มขีดความสามารถ แรงงานไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการผลิตในพื้นที่ ต้องเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ เพื่อแสวงหาตลาดแรงงานแห่งใหม่ ที่ดินไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ราคามูลค่าทรัพย์สิน อสังหาริมทรัพย์ที่ได้หายไปอันเนื่องมาจากความไม่สงบถึง 52,178.- ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้ความยากจนของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ยังคงมีสัดส่วนสูง

ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบมิได้ส่งผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจเฉพาะที่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ยังได้ส่งผลกระทบต่อความสูญเสียทางด้านที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น ความสูญเสียต้นทุนทางใจจากความทุกข์ของชีวิตที่เพิ่มมากขึ้น¹ เพื่อลบล้างสภาวะทางใจจากสภาวะความเครียด ทุกข์ใจ กังวลใจ และความหวาดกลัว จากการสูญเสียบุคคลรอบข้างจากเหตุการณ์ฯ ความสูญเสียต้นทุนทางสังคมจากการที่สังคมได้มีการลงทุนให้การศึกษา และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ แต่ประชาชนหรือสังคมไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ความสุขในชีวิตลดน้อยลง สังเกตได้จากข้อมูลประชาชนที่แจ้งขอย้ายออกจากทะเบียนราษฎรเป็นจำนวนมาก

¹เรื่อง cost-benefit กับการบริหารค่าไรชีวิตแบบมูลค่าเพิ่ม

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่แท้จริงภาคการผลิตต่างๆ กับ RGTPP พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดที่แท้จริงมีความสัมพันธ์สูงในทิศทางเดียวกันกับ ภาคบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ ภาคการขนส่งสื่อสาร ภาคการก่อสร้าง และมีความสัมพันธ์สูงใน ทิศทางตรงข้ามกับ ภาคบริการ โรงแรมและภัตตาคาร ภาคอุตสาหกรรม

ภาพที่ 5.1 ภาพรวมสรุปย่อประเด็นสำคัญของเนื้อหาของงานวิจัย

จุดเด่นและจุดอ่อนของการวิจัย

ข้อมูลที่น่ามาวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความสมบูรณ์เนื่องจากเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ทำให้ทราบผลกระทบที่เกิดขึ้นตรงประเด็น และหาแนวทางแก้ไขในการลดความรุนแรงของผลกระทบได้อย่างทันทั่วถึง จุดอ่อนของการวิจัยครั้งนี้ในการประเมินความสูญเสีย คือ รายละเอียดของข้อมูลนั้นยังไม่ละเอียดเพียงพอ อันได้แก่ ช่วงอายุของผู้สูญเสียชีวิต บาดเจ็บ ลักษณะอาการบาดเจ็บ ระยะเวลาในการเข้าพักรักษาตัวของผู้ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งหากข้อมูลมีรายละเอียดมากกว่านี้ รวมทั้งหากรรมผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้น อันได้แก่ ความความหวาดกลัว ความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นของผู้บาดเจ็บ ครอบครัว และผู้อยู่ในเหตุการณ์การช่วยเหลือทางสังคมที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐต้องจัดสรรให้แก่ประชาชนในพื้นที่เข้าไปแล้ว ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก อนึ่งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นั้นไม่สามารถหารายละเอียดในทันทีได้ แต่จากข้อมูลที่มีอยู่ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ก็สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ในระดับหนึ่ง

ข้อจำกัด

ข้อจำกัดการวิจัยมี 2 ประการ ประการแรก การวิจัยกระทำในช่วงที่สถานการณ์ความไม่สงบยังคงดำเนินอยู่ และได้ทิวความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนั้นจึงไม่เป็นการเหมาะสม ประการที่สอง ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในการทำการวิจัยยังมีข้อจำกัด และบางหน่วยงานขาดการจัดเก็บและแบ่งประเภทอย่างละเอียดทำให้การประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจสามารถกระทำได้เฉพาะในส่วนของความสูญเสียทุนมนุษย์ของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และอพยพหลังจากเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อหาค่าความสูญเสียที่เป็นนามธรรม เช่น ความสูญเสียทางสังคม อันเกิดจากความหวาดกลัว ความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้บาดเจ็บ ครอบครัว และผู้อยู่ในเหตุการณ์ จะทำให้ทราบค่าความสูญเสียที่เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนทั้งรูปธรรมและนามธรรม เพื่อลดผลกระทบทุกด้านที่เกิดขึ้นในระยะยาวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้